

Introducció: Viatges d'àmbit internacional

A l'hora de viatjar tots els hemofílics han de prendre les mesures mínimes de prevenció en cas de necessitat mèdica, com qualsevol altre viatger. Potser la major diferència estarà en saber quins hospitals en el lloc de destinació son capaços de tractar l'hemofília i també a l'hora no oblidar-nos de viatjar amb el factor corresponent segons les nostres necessitats previstes d'acord a la durada del viatge i segons la nostra situació de salut i historial hemorràgic abans d'emprendre el viatge.

Així doncs a l'hora de començar un viatge haurem de **tenir cura de la destinació**, atès que si necessitem recórrer a un hospital, les despeses de tractament i/o ingrés hospitalari poden arribar a ser molt elevades, i a més segons a quins països anem, sobretot a països del tercer món, ens podem trobar que no hi hagi disponibilitat ni tant sols de factors de coagulació, i que el tractament del que disposin siguin els de transfusió de bosses de plasma.

Però que cal fer si hem de recórrer al metge quan estem de viatge? Per respondre a aquesta pregunta haurem de ser previsors abans de marxar de casa, i haurem de tenir en compte la destinació del nostre viatge.

Viatges dintre de l'àmbit europeu

Primer de tot hem de ser coneixedors que els tractats existents entre els països de la Unió europea permeten que qualsevol ciutadà d'un estat membre pugui ser atès en els hospitals del sistema públic del país de destinació, amb la mateixa qualitat i prestacions que qualsevol ciutadà del país que visitem. Així doncs en els casos de la Unió Europea, caldrà obtenir **la tarja sanitària europea**, la qual s'ha de demanar via internet en el portal de la Seguretat Social i ens serà reenviada a casa en un període d'una setmana aproximadament.

L'anterior tarja **és vàlida no només en els països que formen la Unió Europea, sinó també en països com Suïssa, Liechtenstein, Noruega i Islàndia**. L'obtenció de la anterior targeta sanitària ens evitarà molts problemes burocràtics a l'hora d'obtenir assistència mèdica en la nostra destinació dintre dels referits països. Si pel que fos, haguéssim marxat del nostre país sense la anterior targeta, i en el cas que es necessites assistència, hauríem de sol·licitar els formularis que existeixen al respecte i omplir-los, en el mateix hospital on siguem atesos. Una trava burocràtica fàcilment salvable amb l'obtenció de la targeta sanitària abans de sortir de viatge.

Viatges fora de l'àmbit de la unió europea

Què succeeix amb les destinacions que no estan compreses dintre de l'àmbit europeu? En aquest cas, és molt probable, que se'ns ofereixi per part dels agents de viatges i les webs especialitzades en viatges, la **possibilitat de subscriure una assegurança privada de viatge i salut**. En el cas dels hemofílics, malauradament la subscripció de la referida pòlissa de cobertura assistencial mèdica no és aconsellable. Si llegim les condicions contractuals d'aquest tipus d'assegurances veurem que totes elles fan prevenció que no queden cobertes per la referida assegurança aquelles malalties cròniques o no que es pateixin abans de subscriure la pòlissa d'assegurances, encara que aquestes es manifestin de forma esporàdica com ho fa l'hemofília.

Això anterior significa que la companyia d'assegurances no es farà càrrec de les despeses produïdes en cas de necessitar assistència mèdica, atès a la nostra condició d'afectats d'una coagulopatia era ja un fet conegut per nosaltres abans d'iniciar el viatge.

Què fer en els casos anteriors? La situació pels malalts crònics és bastant complicada en cas que es necessiti d'assistència mèdica a l'estranger. Així doncs malgrat tot, si volem iniciar un viatge en un país no comprés dintre de la Unió Europea o del referits anteriorment, haurem de prendre consciència que si les coses van malament en el viatge haurem d'optar per alguna de les dues possibles següents solucions.

- 1- **La seguretat social es farà càrrec de les despeses** de necessitat assistencial mèdica a l'estranger sempre i quant aquestes **no hagin estat buscades intencionadament per part del pacient, i que tingui caràcter urgent i sense possibilitat per part del pacient d'accedir al sistema de la seguretat social espanyola**. Es a dir, algú per exemple que decideix que es vol operar el menisc a una clínica del Estats Units. Per casos com aquests es necessitaria una autorització prèvia de la Seguretat Social espanyola però aquest no és el cas que aquí ens ocupa. En el cas de viatges a l'estranger amb necessitat de mèdica urgent, el més probable és que haguem de pagar nosaltres de la nostra butxaca les despeses produïdes, conservant els rebuts corresponents que ens donin en el país de destinació. **A la tornada a Espanya haurem de contactar amb l'Institut Català de la Salut i mitjançant uns formularis especials que existeixen per aquests casos, haurem de demanar el reemborsament** de les despeses produïdes per motius mèdics de caràcter urgent.
- 2- Una segona opció que tenim, si la necessitat no és vital i creiem que és viable, és fer-nos visitar per un metge del lloc de destinació i que ens emeti un certificat indicant la necessitat de tornar a casa per rebre tractament mèdic. En aquest cas, haurem de **contactar amb la companyia aèria** amb la que haguem viatjat i explicant el cas, aquestes en vistes de la certificació mèdica no solen posar impediments en modificar la nostra tornada, malgrat que haguem viatjat amb un bitllet de característiques restrictives de les que no permeten ni canvis ni devolucions d'import. Això si, haurem de quedar una mica a la **voluntat de la companyia** i creuar els dits perquè en el vol de tornada i hagi alguna plaça vacant disponible.

Què passa si malauradament estem de viatge i ens trobem en un país dels que no té acord europeu i al mateix temps ens trobem amb un cas suficientment greu com perquè les despeses a les que haguem de fer front no les puguem assumir? En el referit cas, el que cal fer **es posar-se immediatament en contacte amb l'ambaixada d'Espanya en el país de destinació** o en el seu defecte el consolat més proper. El ministeri d'assumptes exteriors és el que es farà càrrec de pagar les despeses i posteriorment ens les cobrarà a nosaltres quan estiguem a casa. Si no procedíssim al pagament, ens acabarem trobant que se'ns reclami la deute produïda per via administrativa, amb embargament de salaris i bens fins a satisfer la quantitat pagada en concepte d'assistència mèdica.

Cal repetir la idea de que la Seguretat Social ens abonarà les despeses d'assistència mèdica a l'estranger sempre i quan es compleixin els següents requisits.

- 1- Que el fet d'assistència mèdica sigui de caràcter urgent.
- 2- Que el fet s'hagi produït fora de l'àmbit assistencial del sistema públic espanyol de salut.
- 3- Bona fe per part de l'assistit mèdicament, que el viatge no hagi estat per rebre l'assistència mèdica rebuda.
- 4- Conservar i presentar tots el rebuts de les despeses produïdes per l'assistència mèdica.
- 5- Sol·licitar la devolució dels imports dins d'un termini raonable. L'anterior llei, establia un període màxim de 15 dies a comptar des de la tornada, ara no hi ha límit de temps, però cal ser raonable amb els terminis de sol·licitud, per evitar possibles al·legacions de prescripció o caducitat.

Casos especials, **tractats bilaterals internacionals** en matèria d'assistència sanitària. Hi ha països amb els que Espanya té signats acords d'assistència mèdica, la qual cosa significa que si prenem la precaució abans de sortir de viatge de recollir i omplir certs formularis de la Seguretat Social abans de marxar, en cas de necessitat podrem ser tractats en aquells països sense haver de pagar les despeses d'assistència, atès que d'aquestes se'n farà a càrrec la Seguretat Social. Aquests països ara per ara són pocs: **Andorra, Brasil, Xile i Equador**, però donat que les relacions internacionals són molt canviants aconsellem consultar amb la Seguretat Social per si hi ha nous països en la llista. Els anteriors formularis hauran de ser omplerts amb una antelació mínima de set dies abans de l'inici del viatge i tindran una vigència màxima de tres mesos.

Problemàtica als aeroports. Sortida i arribada

Altra problemàtica a la hora de viatjar: hem de ser conscients les mesures imposades pels organismes internacionals de seguretat aèria, sobretot pel que es refereix al transport de líquids dins de l'equipatge de mà.

No és aconsellable facturar el nostre factor dintre de la maleta, per raons obvies, si es perd la maleta perdem el factor. La normativa internacional permet que sempre que s'acompanyi d'un certificat mèdic el passatger pugui portar com a equipatge de mà la medicació que pugui necessitar durant el desplaçament que ha d'iniciar. Així doncs, en aquest sentit no ens poden obligar a deixar el factor en el moment del control de l'equipatge de mà si acreditem mitjançant un informe mèdic que és imprescindible viatjar amb ell per raons mèdiques. **El problema sorgeix en com transportar el factor.** La normativa preveu, com dèiem que els medicaments encara que siguin líquids que superin la quantitat màxima permès de transport en equipatge de mà estiguin exempts i es puguin pujar a l'avió, però malauradament això no és extensible **a les plaques de gel**, o gel refrigerat que puguem necessitar per dur el nostre factor en bones condicions de temperatura, sobretot en viatges de llarga durada, i en alguns punts de control més estrictes, pot ser que tampoc se'ns deixi pujar a l'avió les agulles i palometes, necessàries per a la preparació i administració del factor. L'experiència ens diu que serà la persona de torn encarrega de la supervisió de l'equipatge de mà, la que ens deixi o no

pujar a bord les plaques de refrigeració de la nevera o bossa isotèrmica on transportem el factor. Creiem que no estaria de més que en el moment d'obtenir l'informe mèdic que indiqui de la nostra necessitat de viatjar amb el factor corresponent es faci menció a la necessitat de que aquest vagi en un compartiment refrigerat. Si més no, sempre pot ser una ajuda més moral a l'hora de qualsevol incident al respecte. També seria aconsellable facturar dins de l'equipatge de bodega, unes quantes agulles, filtres i palometes extres, pel cas que ens trobem amb la desagradable obligació de deixar les mateixes en el control d'equipatge de mà, abans de pujar a l'avió.

Algunes associacions americanes, en aquest sentit, i per tal d'evitar majors problemes en relació a les plaques de gel, aconsellen als hemofílics de demanar un cop a dalt de l'avió a qualsevol hostessa que faci el favor de conservar el nostre factor en les neveres dels propis avions fins al moment de la nostra arribada a destinació. Potser aquesta és una mesura una mica exagerada, però que si algú la vol dur a terme que sàpiga que és una altra possibilitat. En tot cas, **es aconsellable preguntar al metge quin és el màxim d'hores que el nostre factor pot estar a temperatura ambient i que cal tenir en compte si trenquem la cadena de fred del factor durant un període llarg de temps.**

Altres problemes que podríem tenir a l'hora de viatjar, és que se'ns inspeccioni l'equipatge en el moment de passar **el control d'emigració a l'arribada** de la nostra destinació. Hi ha certs països, que per a la introducció de medicaments dintre del seu territori, fan obligatori obtenir abans d'arribar-hi un permís especial perquè ens hi deixin entrar amb ells. Cal consultar país, per país i **les restriccions no afecten als països de la UE**. Ens arrisquem que en el cas que tinguem mala sort, i un cop passem el control de passaports, se'ns faci obrir la maleta, i se'ns confisqui la medicació que portem a sobre, per no tenir la autorització administrativa corresponent d'entrada. Cal consultar país per país, però les limitacions solen afectar sobretot a medicacions psiquiàtriques, relaxants musculars, analgèsics i similars. De res servirà en aquest cas que portem amb nosaltres una carta del nostre metge indicant que necessitem la medicació, atès que estem vulnerant la llei d'importació de medicaments del país receptor.

En definitiva, si prenem unes quantes precaucions abans de sortir de viatge, ens podrem estalviar molts maldecaps.

Bon viatge!